Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

Dag in Dag uit

Lezen

JAARTHEMA: DAG IN DAG UIT | JAARGANG 88 - NR.3: APRIL 2022

Jaargang 88 – nr.3: april 2022

Uitgever:
Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2
3511 BW Utrecht
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541
E-mail administratie:
maandblad@zustersaugustinessen.nl
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl

Voor de privacyverklaring van de zusters augustinessen verwijzen we u naar:
www.zustersaugustinessen.nl/privacyverklaring

Doel: Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of belangstelling hebben voor de augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtengoed van onze gemeenschap.

Hoofd- en eindredactie:
Hoofdredactie: Marie Madeleine Maas
Eindredactie: Lieke Weima

Ontwerp en beeldredactie:
Tegenwind grafisch ontwerpbureau, Roelant Meijer

Opmaak en druk: De Toekomst Hilversum

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand

Redactie: Rachelle van Andel, Erik Borgman, Veerle Jager, Anne Nij Bijvank, Evelien Plaisier, Emma van der Sloot, Suraya Somers

Aan dit nummer werkten mee: Marie Hansen-Couturier, Oleg Guskov, Susan van der Hijden, Pierre Humblet, Kamila, Ingrid van Neer-Bruggink, Mariella Oberndorff, Tamar, Helene Timmers

Beeld: David Lezcano (Cover), Roelant Meijer (p.10,11,16,22,23,24), Nazrina Rodjan (p.9), Klim Sergeev (p.6), Thought Catalog / Unsplash (p.2) Esther Zijlstra (p.15)

Vriend worden en dit blad ontvangen?
Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een oplage van 7.000 per editie.
Vrienden van de zusters augustinessen die ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht, onder vermelding van 'Nieuwe lezer', straat + huisnummer, postcode en plaats.

Jaarthema

Dag in dag uit

Ons leven bestaat voor een belangrijk deel uit gewoontes. Dat klinkt misschien saai, maar we hebben gewoontes ook nodig. Dat heeft corona ons wel duidelijk gemaakt. Mensen raken ontregeld als het leven zijn indeling verliest, zijn vorm, zijn rituelen. We geloofden misschien dat we wel wat rust wilden, maar als álles tot stilstand komt, blijkt dat bedreigend. Zou dat kunnen komen omdat we het leven te weinig bewust ordenen en vormgeven? Misschien is dat wat mensen zoeken als ze een tijdje naar een klooster gaan: vormen die ruimte maken en ruimte open houden voor wat je echt verlangt en hoopt, een ritme zonder dat het dwingt. In deze jaargang van Stad Gods onderzoeken wij welke vormen er in het klooster gevonden zijn, welke gewoontes kloosterlingen dag in dag uit volhouden. Hoe werken ze? En hoe kunnen we hier iets van meenemen buiten het klooster?

Deze keer: lezen

Bij het beeld: Lezen kan waar en wanneer je maar wilt, heerlijk! (RM)

Cover: *Foto David Lezcano*
Deze pagina: *Foto Thought Catalog / Unsplash*

Kloosterpost

Samengesteld door Marie Madeleine Maas en Anne Nij Bijvank

Verbonden met Taizé

We hebben er tijdens de pandemie een gewoonte van gemaakt om op zaterdagavond online mee te vieren met Taizé.

Zo maakten we mee dat een broeder de eeuwige gelofte aflegde. En dan zitten we eerste rang! Zelf was ik tot tranen toe geroerd door de vraag van Frère Aloîs: 'Wil je, door altijd Christus in je broeders te zien, over hen waken in goede en kwade dagen, in overvloed en armoede, in lijden en in vreugde?'
En dan dat overtuigde antwoord: 'Ja, dat wil ik!'
En ik, zachtjes voor mezelf: Ja, dat wil ik nog steeds... (MM)

Onze 100-jarige

We hebben het gehaald! Ik zeg 'we', want wij, de jarige zelf, de medezusters én familie, hebben er enorm naar toe geleefd. Zr. Caecilia is de eerste in onze congregatie met wie we deze gedenkwaardig dag mochten vieren. Vóór haar hadden al verschillenden de 99 gehaald, maar net niet de honderdste verjaardag.
We begonnen het feest de dag tevoren in een mooi versierde huiskamer met het plechtig openen van alle ontvangen kaarten en brieven. De dag zelf hadden we een speciaal samengestelde viering in onze kapel. We mochten niet meer dan vier gasten ontvangen en dat werden vier familieleden waaronder haar zus van 97, die benedictines is. Het was mooi dat het weer kon, de beide zussen samen. We wensen dat zr. Caecilia over drie jaar bij de honderdste verjaardag van haar zus zal zijn! (ANB)

Fiets door de brievenbus

In de brievenbus vonden we een envelop met daarin een geschreven kaart en twee fietssleuteltjes. Iemand die anoniem wil blijven had een fiets gewonnen en wilde er graag iets goeds mee doen. We mochten hem zelf gebruiken of weggeven, waar wij dachten dat de fiets het meest nodig was. Ze had de fiets gestald in het fietsenrek tegenover onze voordeur. Ze beëindigde de kaart met een gebed: 'Dank U Heer, dat ik een werktuig mag zijn in Uw hand.' Inmiddels hebben we een nieuwe eigenaar voor de fiets gevonden: een jonge vrouw die gaat starten bij de thuiszorg kan hem heel goed gebruiken. (ANB)

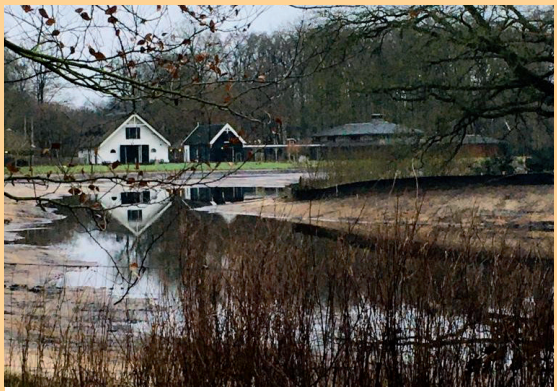

Veranderend landschap

Ons uitzicht is grondig veranderd. Waar eerst een groen weiland was, is nu kale grond en plassen. Er wordt gewerkt aan het laatste deel van de groene schakel zodat verschillende dieren een groter leefgebied krijgen. De gecultiveerde grond is eraf geschraapt en nu zou de oorspronkelijke begroeiing en sfeer terug moeten komen. Maar dat gaat wel even duren. Deze winter hebben we met verbazing gekeken naar de bulldozers en gravers en de vrachtwagens en het teamwork van de mannen die dat werk met precisie en liefde deden.
En ze bemoedigden ons door te zeggen: 'Jullie zullen zien hoe mooi het wordt en hoeveel watervogels hier naartoe komen!' Ondertussen komen de nijlganzen weer terug, zoals ieder jaar, en kijken verbaasd om zich heen. Maar ze komen terug! Er was zelfs een zwaan. Een natuurgebied is niet alleen voor de dieren, maar ook voor mensen. Tijdens deze periode met al zijn beperkingen, ervaren wij hoe belangrijk ieder stukje natuur voor mensen is.
Ja, het uitzicht is veranderd, maar straks mogen we er weer van genieten! (MM)

Foto: Klim Sergeev

‘De wereld te klein voor de boeken’

(Johannes 21,25)

Erik Borgman

Dat ik in mijn studententijd uiteindelijk toch niet bij een religieuze orde ben ingetreden, had twee oorzaken. Ten eerste ontmoette ik op een cruciaal moment mijn latere vrouw. Maar daarnaast was er, zo denk ik achteraf, nog een andere reden. Toen ik in 1976 de universiteit binnen stapte, was dat nog een plaats waar je zonder veel afleiding kon studeren, nadenken en les kon geven over wat je ontdekt had. Daardoor zou ik datgene wat voor mij het meest aantrekkelijk is in het kloosterleven ook buiten het klooster kunnen doen. De theologie die mij aansprak, werd gedoceerd door dominicanen. Ik dacht dat ik hen binnen de universiteit ook wel kon navolgen in hun studieuze bestaan zonder zelf dominicaan te worden.

Toen dat om verschillende redenen moeilijker werd, steunden de dominicanen mij om toch te kunnen doen wat ik meende te moeten doen: lezen, en van daaruit schrijven en spreken. Blijkbaar was de herkenning van de verwantschap wederzijds. Inderdaad ziet mijn bureau er tegenwoordig net zo uit als ik mij van mijn dominicaanse leermeester Edward Schillebeeckx herinner: zo vol met stapels boeken dat buitenstaanders zich verbijsterd afvragen hoe je in vredesnaam nog iets kunt terugvinden.

Mijn boeken zijn mijn klooster geworden

Mijn plaats in de wereld

Met mijn vrouw en aanvankelijk ook onze kinderen woon ik in een pand dat als een klooster gebouwd is. We lopen tegenwoordig tweemaal daags naar de naastgelegen kerk om de getijden te bidden en in een hoek van de huiskamer is een icoon waarvoor ik geregeld mediteer. In de kelder staan mijn boeken in bibliotheekopstelling. Ik denk dat er weinig mensen zijn die meer dan ik dag en nacht kauwen en herkauwen op wat zij lezen en herlezen (vgl. Psalm 1,2).
Mijn boeken zijn in zekere zin mijn klooster geworden: het klooster dat ik bewoon door ze te lezen en het klooster dat ik bouw door vanuit wat ik gelezen heb te schrijven. Ze geven mij een plaats in de wereld, waar ik door te studeren Gods aanwezigheid op het spoor hoop

te komen – de specifiek dominicaanse variant van contemplatie – die ik vervolgens wel moet verkondigen. Het is niet zonder horten en stoten gegaan, maar ik ben uiteindelijk toch geworden waarvan ik droomde toen ik begin twintig was. Al heeft het een heel andere vorm dan ik mij toen voorstelde.

En dat ene boek dan?
Kijkend naar de van onder tot boven met boeken bedekte wanden van mijn kamer, hoor ik wel eens het stemmetje van Prediker (6,11): 'Hoe meer woorden, hoe meer onzin.' Ik denk enigszins beschaamd aan dat ene Boek dat met wat druktechnisch vernuft en de juiste papierkeuze klein genoeg kan zijn voor je binnenzak. Daarvan leef je toch als gelovige? Of niet soms? Doorgaans is het voldoende om mijzelf te herinneren aan de Psalmen en andere lofzangen die ik dagelijks zing, de Bijbelstukjes die ik ter overweging lees en aan de hand waarvan ik geregeld preek. Regelmatig heb ik echter ook het gevoel dat ik mij wat langer moet concentreren op wat de Bijbel te zeggen heeft en hoe dat mijn leven en mijzelf transformeert, mijn mogelijkheden tot handelen verruimt. Steevast openen dergelijke sessies – door mij liefst

Daarvan leef je toch als gelovige?

doorgebracht in een echt klooster – uiteindelijk een nieuw perspectief ook op de andere boeken die ik gelezen heb en vooral nog wil lezen.
Over Franciscus van Assisi wordt verteld dat hij elk beschreven snippertje perkament opraapte, omdat alle letters samen de naam van God spellen. De hemel verkondigt Gods majesteit, zegt Psalm 19 (vers 2), maar mijn boekenkast doet dat evenzeer. Ik houd graag het slot van het Johannesevangelie voor ogen: 'Er is nog veel meer dat Jezus gedaan heeft, maar als men het allemaal in bijzonderheden zou gaan optekenen, zou wellicht zelfs de wereld te klein zijn voor de boeken die men dan zou moeten schrijven' (Johannes 21,25). Alle reden om zoveel mogelijk van de boeken te lezen die er op de wereld wél zijn.

Erik Borgman is lekendominicaan en hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999 vaste medewerker van Stad Gods.

Met Augustinus mee

'Laat God tot ons spreken in zijn Schriften,
laat ons tot God spreken in onze gebeden.

Als wij gehoorzaam luisteren naar zijn woorden,
woont Hij, aan wie wij vragen, in ons.'

Augustinus, Als licht in het hart, slotzin preek 219.
Ingekort door Ingrid van Neer-Bruggink

Onderweg

Briefwisseling tussen Helene en Mariella

Ha Mariella,

Sorry dat ik afgelopen week niet bij de stilteviering was… Ik kon me niet losmaken van het boek *Klara en de Zon*. Ken je dat gevoel, dat je zo verdiept bent in een boek dat je het niet kan wegleggen? Dat vind ik zo gaaf aan boeken, dat ze je helemaal meenemen in een andere wereld, dat je daar dan helemaal in ondergedompeld wordt. Daardoor laat zo'n boek me op een andere manier naar mijn eigen wereld kijken. Als het goed is, neem ik altijd ook een stukje van die andere wereld mee als ik het boek heb weggelegd.

Klara houdt me nog steeds bezig. Zij is de nieuwe vriendin van Josie, bij wie ze inwoont. Ze observeert Josie steeds nauwkeurig om haar beter te leren kennen en haar te helpen waar ze kan. Ze heeft ook veel aandacht voor haar omgeving, en daarin ontdekt ze van alles en nog wat. Ik had eerst helemaal niet door dat ze maar in een hele kleine wereld leeft. Ze is nog nooit buiten geweest!

Alles wordt beschreven vanuit het perspectief van Klara. Daardoor sta je er niet bij stil dat ze een robot is, een 'kunstmatige' vriendin. Ik ging al gauw van haar houden, haar toch zo'n beetje als mens zien, ondanks haar soms merkwaardige gedachten. Op een gegeven moment komt er een groep kinderen op bezoek en het lijkt hen een leuk spel om Klara omhoog te gooien om te kijken of ze op haar voeten landt. Ik was echt geshockeerd!

Heb jij eigenlijk tijd om te lezen?

Genoeg over Klara! Heb jij eigenlijk tijd om te lezen? Welk boek heeft op jou veel indruk gemaakt?

Groetjes, Helene

Helene Timmers is als geassocieerd lid met Casella verbonden. Ze woont met haar partner in Utrecht en werkt als geestelijk verzorger bij Vitalis.

Hoi Helene,

Toen ik intrad, wist ik eigenlijk niet of ik nog veel aan lezen toe zou komen. Tot dan toe was het een van mijn favoriete bezigheden: heerlijk wegdromen in een boek en op alle mogelijke momenten niet los kunnen komen van het verhaal. Vaak met als gevolg dat ik te laat aan tafel kwam, te weinig sliep. Herkenbaar toch?
Niet dat ik twijfelde of er in het klooster wel boeken zouden zijn, maar ik vroeg me af of ik daar wel tijd voor zou hebben. Of misschien werd er verondersteld dat ik heilige boeken ging lezen en is het lezen van andere boeken te luchtig. De Bijbel zal wel op de eerste plaats komen. Maar gelukkig, dat bleek allemaal mee te vallen. Tot mijn verbazing stonden er zelfs heel wat detectives in de bibliotheek en gingen de meer recentere boeken van hand tot hand. Ja, ook Harry Potter! Hoewel de tijd vaak beperkt was, kon ik zeker lezen!
Je vroeg me welk boek ik had gelezen dat nogal indruk maakte. Dat wordt kiezen, maar dan ga ik toch voor *De kleine prins* van Antoine de Saint-Exupéry. Voordat ik naar Frankrijk verhuisde werd me dit boek aangeraden om een beetje in de Franse taal thuis te raken. Ik las en herlas het toen ik er woonde en weer in Nederland bleef het binnen handbereik. Het is maar een klein, dun boekje maar voor mij bevat het goud: 'Alle volwassenen zijn ooit kind geweest, maar slechts een enkeling herinnert zich dat nog.' Ik heb er veel steun aan gehad (en nog). De kleine prins laat me zien dat ik fouten mag maken, maar: de ander ook. Ik moet zorgdragen voor wat aan mij is toevertrouwd. Nee, geen grootse dingen: één roos is al genoeg. 'Je kunt alleen goed zien met je hart.' Dit juweel blijft in mijn boekenkast!

Ik vroeg me af of ik daar wel tijd voor zou hebben

Mocht je nog een boek van ons willen lezen, we hebben een heel gevarieerd aanbod… Kan altijd hoor!

Tot gauw?
Mariella

Mariella Oberndorff is algemeen overste van de zusters Augustinessen van Sint Monica. Ze woont in klooster Casella.

Je reste
avec vous.
*

Ruimte die spreekt

Marie Madeleine Maas

Saint Blaise des Simples

In Milly la Forêt (Esonne, Frankrijk) is een bijzondere kapel. Hij is in de twaalfde eeuw gebouwd om er melaatsen op te vangen en te verzorgen. In de twintigste eeuw is de kapel gerestaureerd en ingericht en beschilderd door Jean Cocteau, die in het dorp woonde.

De kapel is beschilderd met de kruiden die gebruikt werden voor de verzorging van de melaatsen. In de tuin eromheen groeien ook diezelfde kruiden.

Ik heb het geluk gehad er twee keer geweest te zijn. In die kapel is een heel serene sfeer, romaans, met twee kleine raampjes ook met verbeelde kruiden. Jean Cocteau ligt er ook begraven. Op zijn grafsteen staat: 'Je reste avec vous.' Dat ontroerde me het meest. Ik kon niet anders denken dan aan degene die geen graf onder ons heeft, maar die beloofd heeft: 'Houd dit voor ogen: Ik ben met jullie, alle dagen tot alles is voltooid!' (Matteüs 28,20).

Marie Madeleine Maas is augustines van Sint Monica en woont in klooster Casella. Ze laat zich graag inspireren door bijzondere kerkruimtes.

Doneer

Een thuis voor Kamila - *door Susan van der Hijden*

Kamila is tien jaar en woont sinds 2019 in het Noelhuis, samen met haar moeder. Ze houdt van voetballen, fietsen en 'parkour', dat is rennen en springen over muurtjes of andere hindernissen in de stad. Lezen vindt ze niet zo leuk, maar voor school moet het wel. Het laatste boek wat ze las heette *Bob Popcorn*, over een grappige maiskorrel die soms ontploft. Kamila is geboren in Rusland. Ze kan daarom ook een beetje Russisch schrijven en lezen. En in Engels is ze ook goed.

Ze is dus best heel slim maar school vindt ze niet zo leuk. Ja, online wel als er maar niet te veel huiswerk wordt gegeven.

Later wil ze graag bij de politie gaan werken. Lekker boeven vangen en een mooi uniform dragen. Maar dan moeten zij en haar moeder eerst papieren krijgen en dat lukt alsmaar niet. Als je wil kan je Kamila op TikTok volgen. Misschien wordt ze dan beroemd!

Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost, waarin zowel mensen met als mensen zonder papieren wonen. Hun levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De zusters hebben al vanaf het ontstaan van het huis grote sympathie voor hun werk. Dit jaar ondersteunen we hen met de giften van Stad Gods, voor basale benodigdheden van tuinmateriaal tot shampoo. Zo kan de leefgemeenschap gastvrijheid blijven bieden aan wie geen ander toevluchtsoord heeft.

Maak uw gift over op:
NL76 INGB 0003824429
o.v.v. Noëlhuis

Doe

Een gewoonte uit ons klooster

Iets kleins, iets praktisch, om zelf te doen

Lectio Divina

Stap 1: Voorbereiden

Neem een bijbel en ga naar
Marcus 9, vers 33 - 37

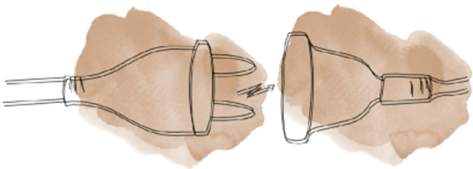

Stap 2: Jezelf aanzetten

Luister naar het lied Atme in uns van
Taizé en doe de ontspanningsoefening:
Zoek een juiste zithouding,
Adem langzaam en diep
en herhaal dit 5 keer
Luister naar je ademhaling.

Stap 3: Lectio - Lezen

Lees nu de tekst hardop. Luister zo
onbevangen mogelijk naar de tekst.
Onderstreep belangrijke woorden.
Schrijf de tekst over.

Stap 4: Meditatio - overwegen

Bedenk: Wat heb ik tijdens het lezen gehoord?
Wat betekent de tekst volgens jou?
Formuleer in één zin waar het in de tekst voor jou om gaat.

Stap 5: Oratio - bidden

Lees de tekst nog een keer. Welk woord spreekt je aan?
Is er een beeld dat boeit? Een gevoel dat blijft hangen?
Blijf in stilte bij dat woord, dat beeld of die regel...
Op welke manier wordt je verlangen geraakt door de tekst?
Spreek je verlangen uit, vanuit je aangesproken zijn door
Gods Woord.
Bid hardop: God,....

Stap 6: Contemplatio - schouwen

In deze stap ben je stil in Gods tegenwoordigheid.
Doe als Maria, die woorden hoorde en ze in haar
hart bewaarde. Mij geschiede naar Uw Woord.

Stap 7: Afsluiting

Sluit de Lectio Divina af met de woorden van het lied:
Neem mij aan zoals ik ben.
Zuiver uit die ik zal zijn.
Druk uw zegel op mijn ziel
en leef in mij...
Uit Iona

Illustratie: Esther Zijlstra

FOLLOW THE RIVER
LERROS

In gesprek met Pierre Humblet

Suraya Somers
Foto: Roelant Meijer

Aan de hand van citaten van Augustinus gaat Stad Gods het gesprek aan met mensen uit de kring rondom de zusters en daarbuiten. We vragen daarbij om een reactie op de citaten. In dit nummer een inspirerend gesprek met Pierre Humblet.

Pierre Humblet is vader van drie kinderen en opa van vier kleinkinderen. Samen met zijn vrouw woont hij in Nijmegen en sinds kort is hij met pensioen. Lang geleden begon hij met een studie weg- en waterbouwkunde omdat hij ingenieur wilde worden. Maar toen hij merkte dat je als ingenieur slechts orders uitvoert, werd hij aan het denken gezet: waar gaat het nu werkelijk om in het leven? Hij maakte de overstap naar theologie en belandde in de wereld van de 'religieuzen' (kloosterlingen). Na zijn studie ging hij aan het werk voor het Titus Brandsma Instituut. Daarna werkte hij twintig jaar bij de Konferentie Nederlandse Religieuzen en richtte hij zich vooral op roeping en toekomst van religieus leven. In die hoedanigheid is hij ook een bekende van Casella.

Citaat 1: **Bij wijsheid hoort het doorgronden met het intellect van wat eeuwig is; bij kennis het rationeel begrijpen van wat tijdelijk is.**

'Het gaat er niet om dat je met het hoofd alles kunt begrijpen maar met je hele wezen. En dat is ook niet altijd mijn grootste kracht! In het contact met de ander kun je bedenken wat er gebeurt, maar soms is iemand al eerder emotioneel bij jou binnen gekomen. Een goed voorbeeld is verliefd zijn. Het denken komt dan op de tweede plaats. Onze theologische traditie spreekt ook over 'het geloof dat inzicht zoekt'. Eerst word je getroffen en pas daarna ga je nadenken: waarom heeft dit mij geraakt?

Soms kunnen het gevoel en het denken ook met elkaar in conflict zijn. Dit ervoer ik onder andere tijdens gesprekken met mensen over hun roeping. De geraaktheid en de bewogenheid maakten dat zij gehoor wilden geven aan hun roeping. In die gesprekken vertelden zij ook dat het lastig kon zijn als zij volgden wat hen was ingegeven. Maar het is belangrijk dat het moeilijk is. Als iemand alleen maar een verhaal vertelt dat hij zo

Hij is degene die aan ons timmert en zaagt

graag het klooster in wil, dan ontbreekt er een belangrijke dimensie: de dimensie van het krachtenspel tussen God en mens. Het is namelijk niet alleen jouw wil en daarom heb je met moeilijkheden te maken. Het is een diepe worsteling van willen en niet willen, van verlangen en niet verlangen. Je wordt gedwongen gehoor te geven aan een laag in jezelf die met je diepste ik te maken heeft.'

Citaat 2: **Als je van het evangelie overneemt wat je bevalt, dan geloof je meer aan jezelf dan aan het evangelie.**

'Toch doen we het vaak zo, bijvoorbeeld enkel de citaten van Augustinus tot ons nemen die we makkelijk verteerbaar vinden. Wij zijn geneigd om te denken 'wij lezen het evangelie' maar uiteindelijk komt het erop aan dat het evangelie ons leest. Dat is juist wat ik waardeer aan het evangelie, de manier waarop het mij weet te vinden op plekken waar ik iets te leren heb. Het is gemakkelijk om bij het verhaal van de Barmhartige Samaritaan te denken dat je het hetzelfde zou doen. Maar we zullen ook binnen moeten laten komen wat ons ongemakkelijk maakt.

Het is net als in een liefdesrelatie, waar het er om gaat dat je voortdurend samen blijft groeien. Omdat jij verandert en die ander ook. Je zult jezelf en je partner soms tegenvallen. Maar toch ga je samen verder en iedere dag sta je op om met een nieuwe blik van elkaar te houden. Zo moeten we ook juist de confrontatie aangaan met de lastigere teksten uit de spirituele traditie en de Schrift. Je moet je er doorheen worstelen, ook door de lastige stukken. En in die worsteling met onszelf, daar komt God ons tegemoet. Niet altijd herkenbaar of met een grote knal, maar Hij is degene die aan ons timmert en zaagt. Daarom hebben de mensen het misschien ook opgeschreven: omdat zij de aandrang voelden te delen wat er met hen gebeurde.

Je kunt mensen helpen thuis te komen in hun worsteling, juist door zelf óók te laten zien waar jij in worstelt. Door bij jezelf te blijven, laat je veel meer zien dan wanneer je alleen maar meebeweegt met de ander. In mijn werk heb ik dat ook moeten leren, kritisch durven zijn en op tijd aangeven wanneer het niet geloofwaardig is.'

Citaat 3: **De wereld is een boek. Wie niet reist, leest enkel één bladzijde.**

‘Reislust zit niet zo in mijn aard en ik reis niet veel, ook om rekening te houden met de milieubelasting. Maar je hoeft geen grote afstanden af te leggen om te reizen. Er is veel te ontdekken op het pleintje in mijn straat. Ook met mijn fantasie en beeldend vermogen kan ik heel ver reizen! Daarbij is stilte een belangrijk onderdeel van de reis. Dit ervaar ik bijvoorbeeld al als ik de afwas doe en mijn vrouw zegt dat ik het licht aan moet doen. In die ritmische handeling maak ik een reis, er gaat zoveel in mij om. Het maken van een innerlijke reis vraagt om een bepaalde manier van stil worden. Een stilte die je misschien ook kunt ervaren in Casella.’

Citaat 4: **Echt en volledig gebed is niets anders dan liefde.**

‘Misschien is écht bidden wel zo moeilijk omdat je de liefde in jezelf niet zomaar kunt opwekken. Je kunt een gebed of de liefde niet ‘maken’. Je kunt wel bepaalde rituelen uitvoeren of woorden gebruiken om in gebed te zijn. Je kunt oefenen

Uiteindelijk hebben we ons over te geven

in het waarnemen van wat je wordt aangereikt. Maar uiteindelijk hebben we ons over te geven aan iets dat bijna ondanks ons gebeurt. Er is een laag waar het bidden niet ons eigen verlangen is, maar een gegeven verlangen van God uit. Dat is de laag waarin ik kan bidden op een manier die ik uit mijzelf niet kan. Soms kan ik dat ook ervaren als ik bijvoorbeeld in de supermarkt loop, in een andere stemming kom en dan plotseling het ‘Onze Vader’ bid. Alsof er een laag in mij opengaat die mij in contact brengt met iets diepers. Misschien zegt Augustinus daarom dat een volledig gebed niks anders is dan liefde. Omdat het daar God binnenlaat, en God is liefde.’

Gasten doen verslag van hun verblijf in het gastenverblijf van Casella. Deze keer: Tamar

Gastenboek

Dag 1
Vandaag kom ik voor het eerst aan op Casella. Het is de eerste keer dat ik bewust de stilte opzoek. Met wat onzekere stappen zoek ik de ingang van het gastenverblijf. Mijn oog valt op de gebedsruimte. Een kleurrijk schilderij schittert in het duister. Als ik mij omdraai, doet zuster Maria de deur open en verwelkomt mij. De spanning en onzekerheid vloeien weg; hier mag ik de komende dagen thuis zijn. Een andere gast zit in de woonkamer en we raken aan de praat. Vervolgens installeer ik mijn spullen op mijn kamer.

Bij de viering zie ik weer het schilderij wat ik eerder die dag in het duister zag. Het blijft mij intrigeren. Ik blijf kijken, terwijl ik luister naar de liederen en de woorden van de zusters en gasten om mij heen. Terug op mijn kamer geniet ik van de stilte.

Dag 2
Om half acht schuif ik in stilte aan bij de viering. Het doet me wat om zo de dag te starten met niets meer dan een loflied op mijn lippen en een zegenbede voor de dag. De woorden van Augustinus neem ik in mij op. Na de viering geniet ik van het hoge raam in de woonkamer van het gastenverblijf. Met een kop thee in de hand kijk ik in stilte naar hoe het steeds lichter wordt en de vogels de lucht kleuren. Een glimlach verschijnt op mijn gezicht. Dit is werkelijk tot rust komen. De rest van de ochtend vind ik de tijd om een boek te lezen op mijn kamer. Tot de middagviering breng ik mijn tijd door in stilte. Het raakt mij diep van binnen. ’s Middags maak ik een wandeling door het Stiltebos, waarbij ik moet denken aan de woorden van Huub Oosterhuis ‘En ik zocht Jou als een ziende blinde buiten mij.’ Het besef dat God in stilte aanwezig is, zet mij stil. Het labyrint helpt mij om

de balans in mijn leven op te maken. ’s Avonds maak ik aantekeningen en zak ik weg in een luie stoel. Daar, uit het niets, overvalt de stilte mij. Het is nacht en er lijkt niets meer te zijn dan enkel Gods licht.

Dag 3

Op de derde dag breng ik de ochtend door in het stiltehuisje. De zon breekt door de wolken en haar stralen lijken te spelen met het gras. Even licht alles op. Het besef enkel te hoeven zijn en zitten geeft zoveel rust. Ik kniel neer, zoals Maria deed aan de voeten van Jezus. Meestal ben ik snel onrustig en kan ik mij moeilijk lange tijd in stilte concentreren. Maar in het stiltehuisje lijkt er niets meer te zijn om me op dat moment druk over te maken. Nog nooit heb ik zo lang stil gezeten en kunnen ervaren wat dat met een mens doet.

Om naar de viering te gaan, sta ik op uit het stiltehuisje en loop terug naar het gastenverblijf. Als ik de trap op loop, valt mij het licht op dat door de balkondeuren aan het einde van de gang naar binnen valt. Alsof er een licht is dat de weg wijst; zo schijnt de zon naar binnen.

Dag 4

De ochtendviering is de laatste viering die ik tijdens dit verblijf bijwoon. Het gaat over op weg gaan, en dat God de weg wijst. Met een hart vol stilte, mooie ontmoetingen en nieuwe woorden ga ook ik bemoedigd op weg.

Met een dankbaar hart keer ik weer terug naar de plaats waar ik vandaan kom, om in vrede te gaan. Met een tekst van Augustinus: ‘Heb lief en God zal je tegemoet treden.’

Gevonden voorwerp

Marie Hansen-Couturier

Deze kandelaar, die door de zusters de 'verrijzeniskandelaar' genoemd wordt, krijgt ieder jaar in de paastijd een plek in de gebedsruimte van Casella. De kandelaar stond al in Maastricht in de kapel van de zusters, verhuisde mee naar Utrecht en later naar Casella. Zuster Marie Madeleine vertelt: 'De kandelaar is voor mij belangrijk omdat hij verweven is met de geschiedenis van verschillende kloosters waar ik gewoond heb. De afbeelding van de verrezen Christus op de kandelaar vind ik mooi, gestileerd en reikend naar het licht. Deze kandelaar geeft mij het besef dat schoonheid ons overleeft. Ook als ik eens het licht bereik, staat deze kandelaar nog steeds ergens om mensen te inspireren.'

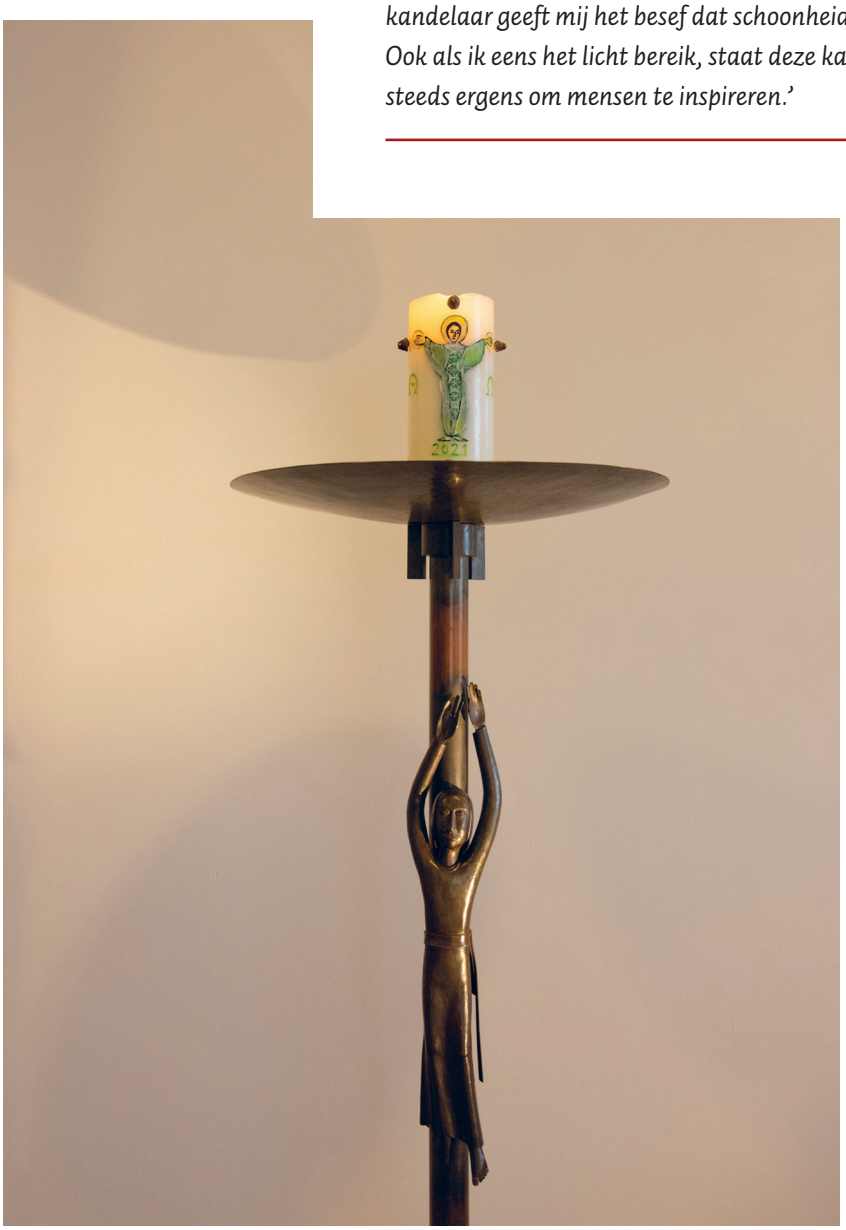

Anderzijds

Als kleuter was ik voorvechter van het recht om voorgelezen te worden. Ik was de jongste en de enige analfabeet in huis; dat alleen al vond ik een groot onrecht. Dus bleef ik net zo lang leuren met mijn boeken totdat een van mijn huisgenoten zijn voorleesverplichting nakwam.

In groep 3 werd het leven beter. De geschreven-woorden-wereld ging voor me open. Nou ja, die ene plank instapniveauboekjes in de bibliotheek dan. Per keer mocht ik drie stuks meenemen en die waren binnen een dag uit. Dan haalde ik een nieuwe lading, en verlekkerde ik me opnieuw aan het geluid van boeken die door de bibliothecaresse over de metalen plaat gehaald werden. Of ik keek alvast bij de jeugdromans, voor oudere kinderen. Want er lonkte altijd ergens een kast nét buiten mijn bereik. Een kast van kennis, van gedroomde personages, van werelden om in te verdwijnen.

De boekenhonger is niet meer verdwenen. Uren kan ik door antiquariaten dwalen. Als er een doos verweesde exemplaren 'voor de dominee' op de stoep staat, móet ik me daarover ontfermen. Soms zit ik dromerig voor mijn eigen boekenkast naar titels te staren. Een overvloed aan wijsheid, goede gesprekspartners en onverwoestbare ideeën ligt nu binnen mijn handbereik. De enige beperking ben ik zelf; zoveel past er niet in. Deze overdaad aan pennenvruchten is een confrontatie met mijn eindigheid. Ik moet genoegen nemen met kleine en trage brokjes woord-inname. Tweemaal daags, en dan goed kauwen.

Evelien Plaisier is predikant in Uitgeest-Akersloot en als gast en vrijwilliger verbonden met Casella.

Op de koffie met **Oleg Guskov**

Emma van der Sloot
Foto: Roelant Meijer

‘Toen ik de keuken van Casella zag, was ik meteen verkocht. Koken is mijn hobby, en natuurlijk doe ik dat graag in zo’n grote, professionele keuken. Alles wat je kunt bedenken is aanwezig. De zusters verrasten me ook. Ik had vrouwen in habijt verwacht, in een oud klooster. Inmiddels kom ik hier alweer drie jaar iedere week en de zusters zijn vertrouwd geworden. Ze helpen me met de Nederlandse taal, zijn een luisterend oor en we lachen veel samen. Meestal bedenkt Maria de recepten en koken we samen; zo leer ik de Nederlandse keuken ook kennen. En af en toe laat ik een gerecht uit Kazachstan proeven. Een gerecht met plakken aubergine, gebakken in ei en bloem viel goed in de smaak. Soms verras ik de zusters ook met een tekening of andere creatie van mijn hand. Ik ben visagist, dus ik houd ervan om kunstwerken te maken.’